

Miglė Krutulytė, Merkinės Vinco Krėvės gimnazija

JAUNOJO GAMTININKO STOVYKLA MARCINKONYSE

2019 m. liepos 1–5 d. Marcinkonyse vyko Dzūkijos nacionalinio parko ir Čepkelių valstybinio gamtinio rezervato direkcijos organizuota jaunojo gamtininko stovykla „Pelkės šalia mūsų: paslaptingos, įdomios, naudingos“. Stovykla surengta įgyvendinant aplinkosauginio švietimo projektą „Pelkės šalia mūsų: paslaptingos, įdomios, naudingos“, kurį finansavo Varėnos rajono savivaldybė. Stovykloje dalyvavo 11 mokinių iš Varėnos rajono mokyklų. Šios stovyklos tikslas – suteikti daugiau žinių apie pelkes, padėti suprasti, kuo jos naudingos, įdomios ir paslaptingos.

Pirmoji stovyklos diena prasidėjo nuo išvykos prie Dorupio upelio, kur stovyklautojai mokėsi apskaičiuoti šio upelio debitą. Vaikai ne tik buvo supažindinti su upės srovės greičio matavimo prietaisu, bet ir patys išmatavo Dorupio skerspjūvį, o pamatavę upelio tėkmės greitį apskaičiavo jo debitą. Vėliau ėjo upelio aukštupiu, kol Zackagiryje, šaltiniuotoje pelkėtoje vietovėje, suapvalintame sufoziniame cirke aptiko jo ištakas.

Antrąją dieną stovyklautojai žygiavo iki Meškos Šiknos aukštapelkės, kur buvo vykdomi durpių sluoksnio tyrimai matuojant jį specialiu Dzūkijos nacionalinio parko ir Čepkelių valstybinio gamtinio rezervato direkcijos darbuotojo Gintauto Kibirkščio pasigamintu gylio matavimo prietaisu. Vėliau gręžiant gręžinį geologiniu grąžtu paimti durpių mėginiai. Taip pat žygio per aukštapelkę metu įvertinta procentinė paviršinės augalijos sudėtis, imti nepažįstamų augalų mėginiai. Grįžus iš aukštapelkės pro mikroskopą buvo tiriama paimti durpių mėginiai. Augalai surūšiuoti ir remiantis augalų atlasais atpažinti, nustatyti jų lietuviški ir lotyniški pavadinimai. Apžiūrėjus įvairaus gylio durpių mėginius, pelkės gylio ir augalų rūšių duomenys suvesti į duomenų bazę,

sudarytos diagramos, leidusios nustatyti, kaip augalų augavietės priklauso nuo durpių sluoksnio storio.

Trečiąją dieną stovyklautojai žygiavo prie Aklažerio aukštapelkės. Reikėtų pasakyti, jog šios dienos tyrimų rezultatais buvo nustebinti ne tik vaikai, bet ir parko direkcijos darbuotojai – Aklažerio pelkės pakraščiuose aptiktas itin retas Raudonosios knygos vabzdžiaėdis skendeninių (*Lentibulariaceae*) šeimos augalas skendenis (lot. *Utricularia*), o pelkės dugne rasta ir ežerinių nuosėdų, bylojančių apie praeityje ten buvusį gana gilų ežerą. Ši diena buvo ypatinga ir tuo, jog augalus stovyklautojai tyrė pasikonsultuodami su parko ekologe dr. Onute Grigaite, kuri padėjo juos surūšiuoti.

Besibaigiant stovyklai organizuota visos dienos išvyka į Žuvinto biosferos rezervatą ir Metelių regioninį parką. Žuvinto biosferos rezervato lankytojų centre stovyklautojams papasakota apie jame gyvenančius ir praskrendančius paukščius, vykstantį pelkėjimo

Dorupio upelio tėkmės debito matavimas (A. Butrimo nuotr.)

Gręžimo darbai. Aklažerio pelkės dugne rasta ežerinių nuosėdų (V. Pugačiauskienės nuotr.)

Aklažerio ir Meškos Šiknos pelkių nuosėdos paskirstytos detalesnėms analizėms (V. Pugačiauskienės nuotr.)

procesą. Visi renginio dalyviai pro žiūronus galėjo stebėti paukščius. Metelių regioninio parko lankytojų centre šalia Dusios ežero susipažinome su balinių vėžlių gyvenimu, įlipome į Metelių apžvalgos bokštą. Geologė Laura Gedminienė stovyklautojus supažindino su regiono geologija, papasakojo apie ežerų kilmę.

Stovyklautojams visos stovyklos metu pasakota apie apylinkių geologiją, vykstančius procesus, po kojomis matomus objektus, o paskutinioji stovyklos diena buvo skirta stovyklos veiklų refleksijai. Kalbėdami apie patirtus įspūdžius ir įgytas žinias stovyklautojai mokėsi, kaip įtvirtinti žygių metu rastus akmenukus ir pasigaminti amuletus. Tai labai gera patirtis, nes daugiau sužinojome

Parengtas informacinis stendas apie Aklažerio ir Meškos Šiknos pelkių augalijos istoriją bei projektas, kaip sudominti visuomenę lankyti gamtos objektus (L. Gedminienės nuotr.)

apie akmenis, išmokome atkreipti dėmesį į ant žemės gulinčius visokių spalvų bei formų akmenukus.

Per penkias stovykloje praleistas dienas gavome daug labai įdomios informacijos apie tai, kaip formavosi pelkės, ežerai, patyrėme atradimo džiaugsmą, nors orai mūsų ir nelepino. Per šias dienas mokėmės ne tik apie pelkes, bet ir apie draugystę, bendradarbiavimą.

Ši stovykla privertė nenorėti išvykti. Labai dėkoju Dzūkijos nacionalinio parko ir Čepkelių valstybinio gamtinio rezervato direktcijos darbuotojams Virginijai Pugačiauskienei, Linai Černiauskienei ir G. Kibirskičiui bei lektorei geologei, Gamtos tyrimų centro doktorantei L. Gedminienei, kurių indėlis, suteiktos žinios ir privertė nenorėti išvykti.

Laboratoriniai darbai Dzūkijos nacionalinio parko ir Čepkelių valstybinio gamtinio rezervato gamtos mokykloje (L. Gedminienės nuotr.)

Informacinio stendo kūrybinės dirbtuvės (L. Gedminienės nuotr.)